
PERHESOSIAALITYÖN PERHETYÖNTEKIJÖIDEN KOKEMUKSIA TYÖROOLEISTA JA TYÖMENETELMISTÄ

Minna Heijari
Jenni Heikkilä
Tiina Uimonen
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2026

TUTKIMUKSEN TAUSTA/TOIMINTAYMPÄRISTÖ, TARKOITUS JA TAVOITTEET

- Tutkimuksemme toteutettiin Päijät-Hämeen hyvinvointialueella lapsiperhepalveluiden perhesosiaalityön tulosityksikössä.
- Tutkimus perhetyöntekijöiden kokemuksia työrooleista. Erityisenä kiinnostuksen kohteena meillä oli perhetyöntekijöiden työnkuvat ja työmenetelmät.
- Tutkimukseen osallistui perhetyöntekijöitä useasta tiimistä ja kaikki työntekijät toteuttavat suunnitelmallista perhetyötä.
- Tutkimuksen taustalla on organisaatiomuutos syksyllä 2024, jonka seurauksena perhesosiaalityö on jaettu keskitettyyn asiakasohjaukseen, jossa tehdään palvelutarpeen arvioinnit sekä suunnitelmalliseen sosiaalihuoltolain mukaiseen työhön.
- Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa perhetyön arjesta, paikkata tutkimusaukkoa ja tuoda esiin perhetyöntekijöiden ruohonjuuritason kokemuksia yhdeltä hyvinvointialueelta.

TEOREETTINEN TAUSTA/KÄSITTEET

- Tutkimus on käytäntötutkimus, jonka aihe nousi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lapsiperheiden sosiaalipalveluiden tarpeista
 - Käytäntötutkimus on oppimisen ja tiedonmuodostuksen prosessi, joka lähtee käytännön tiedontarpeista
 - Se tukee asiakastyön ja palvelukäytäntöjen kehittämistä
 - Tavoitteena on palvella useita toimijoita ja edistää palveluiden laatua ja yhdenvertaisuutta
- Tutkimuksen keskeiset käsitteet
 - Perhetyö
 - Varhainen tuki
 - Ammatti-identiteetti ja työroolit

TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA -KYSYMYKSET

- Millaisena perhetyöntekijät kokevat oman työroolinsa perhesosiaalityössä?
- Millaiset menetelmät perhetyöntekijät kokevat hyödyllisimmiksi työssään?

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS KÄYTÄNTÖTUTKIMUKSENA

- Tutkimukseemme osallistui seitsemän perhetyöntekijää
- Kaikilla haastateltavilla oli jo työuraa takana vähintään viisi vuotta. Monilla heistä oli pitkä kokemus alalta. Kaikki haastateltavat olivat työskennelleet koko työuransa ajan lapsityössä
- Aineisto kerättiin etäyhteydellä Teamsissä toteutetuissa yksilohaastatteluilla
- Haastattelut kestivät noin 30–45 minuuttia ja käytimme puolistrukturoitua haastattelua, jolloin meillä oli valmiiksi mietityt kysymykset mutta myös haastateltavan omalle puheelle oli tilaa
- Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä

TULOKSET

- Perhetyöntekijän työrooli
 - Työrooli koetaan pääosin selkeäksi ja tärkeäksi osaksi perhesosiaalityötä
 - Työn ytimessä perheiden tukeminen arjessa ja muutostilanteissa
 - Työ näyttäytyy rinnalla kulkemisena, voimavarojen vahvistamisena ja vanhemmuuden tukemisena
- Varhainen tuki ja rakenteet
 - Varhainen ja oikea-aikainen tuki koetaan keskeiseksi muutostyön käynnistymisessä
 - Varhaisen tuen toteutumista hidastavat rakenteet ja suuret työmäärät
 - Resurssien niukkuus ja palvelurakenteet vaikuttavat perhetyön aloitukseen
- Ruohonjuuritason tieto
 - Perhetyöntekijöillä on laaja näköala perheiden arkeen ja samankaltaisiin haasteisiin
 - Työntekijät tuottavat arvokasta tietoa perheiden tilanteista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä
- Luottamuksellinen suhde
 - Luottamus on kaiken työskentelyn perusta
 - Se rakentuu arvostavasta kohtaamisesta ja perheen omassa ympäristössä työskentelystä
 - Ilman luottamusta muutostyö ei etene

TULOKSET

- Menetelmät
 - Hyödyllisimmät menetelmät kiinnittyvät arkeen ja ovat toiminnallisia
 - Menetelmät muokataan perheen tilanteen mukaan
 - Muutos syntyy pienistä arjen teoista ja pysyvistä keinoista
 - Tunne- ja vahvuuslähtöiset menetelmät tukevat lasten ja nuorten osallisuutta
 - Neuroepätyypillisissä perheissä kuvatuki ja vireystilan säätely ovat keskeisiä
- Osaaminen ja koulutustarpeet
 - Koulutustarpeet vaihtelevat työkokemuksen mukaan
 - Uransa alussa olevat perhetyöntekijät kaipaavat enemmän koulutusta
 - Neuropsykiatriset haasteet nousivat keskeiseksi lisäkoulutuksen tarpeeksi

TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET

- Valmis tutkimus esitellään Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle 6.3.2026 sovitus tapaamisessa
- Tutkimustulosten avulla hyvinvointialueella voidaan saada selkeämpi kuva perhesosiaalityössä toimivien perhetyöntekijöiden työrooleista ja käytetyistä menetelmistä
- Jatkotutkimusehdotukset
 - Tutkia perhetyön vaikuttavuutta pitkällä aikavälillä ja selvittää, että millaisia muutoksia perheiden arjessa tapahtuu perhetyön päättymisen jälkeen
 - Tarkastella suhdeperustaisuuden merkitystä perhesosiaalityössä, erityisesti luottamuksellisen suhteen rakentumista sekä rakenteita, jotka tukevat suhdeperustaisen työn toteutumista

PERHETYÖNTEKIJÖIDEN IDEAT TYÖN KEHITTÄMISEEN

- Perhetyöntekijöiden keskinäisen reflektoinnin ja ryhmäkeskustelujen/tapaamisten mahdollistaminen
 - Vain oman ammattiryhmän sisäinen keskustelu nähtiin tärkeänä työssäjaksamisen kannalta
 - Menetelmäosaamisen kouluttautumisen tukeminen. Kaikilla työntekijöillä ei tarvitse olla sama osaaminen, jos työntekijä asiakkaalle valikoituu tarvittaessa sen mukaan kuka on sopivin työntekijä tälle asiakkaalle
 - Perhetyön oikea-aikaisuuden ja –paikkaisuuden arvioiminen
 - perheiden tilanteisiin pääseminen riittävän varhain tukee muutostyön käynnistymistä ja ehkäisee ongelmien kasautumista
 - Ajantasaisen tiedon kerääminen perhetyöntekijöiltä toimintamuotojen kehittämiseen ja rakenteisiin vaikuttamiseksi
 - vuoropuhelua käytännön työssä karttuvan tiedon ja rakenteellisten uudistusten välillä
 - Työtilat ja työvälineet
 - Toive yhteisistä työtiloista, jolloin tulee arkista kanssakäymistä ja tukea työssä muilta (tiimit hajallaan eri kerroksissa, vaikka olisi samassa talossa)
 - Kirjaamista varten rauhallisen tilan tarve
 - Työpaikan auton käyttökäytännöt: työpaikan autoa ei ole aina saatavilla vaikka tarvitsisi ja omaa autoa ei saa käyttää
-
- Yhteiset taukotilat, että oppisi tuntemaan työkavereita paremmin

-
- tiedonkulun epäyhtenäisyys ja rikkonaisuus, sillä perhetyöntekijät eivät aina näe palvelutarpeen arviointeja, lastensuojeluilmoituksia tai verkstopalaverien yhteenvetoja
 - Vaikuttavuuden tutkiminen, mitkä toimintatavat ja menetelmät tekevät perhetyöstä vaikuttavaa.